

Oponentský posudek na magisterskou práci **Bc. Terezy Vidimské: Akustická detekce predátora u koně domácího (*Equus caballus*)**

Předložená práce má rozsah 77 stran včetně 5 tabulek a 7 obrázků. Seznam použité literatury čítá 115 položek a podstatně se tedy proti minulé verzi (35 položek) rozšířil.

Mé předchozí hodnocení tématu diplomové práce a stanovených cílů bylo veskrze kladné a samozřejmě nemám důvod na něm cokoliv měnit. Zde je v nezměněné podobě.. O úskalích číhajících na studenta zoologie, který se rozhodne věnovat velkým zvířatům, jsem již psal v posudku na diplomovou práci Heleny Staňkové. Kolegyně Vidimská si, nedbaje očekávatelných potíží, za svůj výzkumný objekt vybrala největší z běžně chovaných zvířat – koně domácího. Neobyčejně sympatické mi je téma předložené práce – antipredační chování, konkrétně schopnost na základě akustického podnětu rozpoznat potenciálního savčího predátora, tedy problematika, kterou se již léta na jiných modelových organismech zabývám. Dílčí cíle jsou předloženy v podobě testovatelných hypotéz a na první pohled se mohou zdát málo ambiciózní. Odpovídají však nejen logisticky náročnému výzkumu ale i malému množství a sporné kvalitě stávajících znalostí. V případě úspěšného naplnění by se nepochybně mohly stát solidním základem pro další bádání.

Kapitoly Úvod a především Literární rešerše nabyly podstatně na objemu a zodpovídají spolu s Diskusí za několikanásobné zvýšení počtu citací. Nepochybně tedy doznaly dosti podstatného vylepšení. Kouzlo stupňování ale spočívá v tom, že druhý stupeň může ve skutečnosti znamenat méně než stupeň první. Autorka přečetla velké množství primární literatury, za což ji chválím. Se zpracováním získaných poznatků nicméně úplně spokojen nejsem. Krátký úvod považuji za více méně zbytečný, strukturování literárního přehledu za ne zcela šťastné. Samostatná kapitola chybí tomu nejdůležitějšímu – vrozeném a naučenému rozpoznávání predátorů, zvláště pak na základě akustických podnětů. Kapitoly věnované koňskému sluchu a koňským predátorům jsou podle mého názoru naopak zbytečně podrobné a nijak zvlášť nepřispívají k zasazení vlastní práce do širšího kontextu. Přes tyto výtky musím zopakovat, že kapitola doznala významného vylepšení a jedná se, na rozdíl od první verze, o skutečnou literární rešerši.

Kapitola Metodika naopak doznala minimálních změn. Oceňuji nicméně doplnění některých citací. Přetrvává ovšem moje jednoznačně kladné hodnocení některých aspektů, které opět přejímám beze změn z předchozího posudku. Některé z informací, které obsahuje, považuji za velmi zajímavé. Úmyslně píši informace nikoliv výsledky. Nejzajímavější pro čtenáře je podle mého názoru metodika, především pak poměrně podrobně popsané zkušenosti získané při jejím uvádění do praxe. Myslím, že by stály za samostatnou publikaci a další diskusi o optimálním designu koňských experimentů.

Postup hodnocení získaných dat se ale nezměnil. Nedomnívám se, že vlastním patent na rozum, nicméně jsem stále přesvědčen, že by výsledkům pomohla mnohorozměrná analýza behaviorálních proměnných popisujících chování koní a v případě získání smysluplných výstupů další testování syntetických proměnných. Dosti nepřehledný je navíc popis převodu behaviorálních proměnných na ty, které byly testovány v modelech

Hlavní problém výsledků, malý objem získaných dat, pochopitelně přetrvává. To ovšem autorce nelze vyčítat, absenci snahy zredukovat počet 7 vysvětlovaných a 6 vysvětlujících (někdy vícestavových) proměnných ale ano. Na druhou stranu mohu konstatovat, že se podstatným způsobem zlepšila formální stránka kapitoly, takže jsem po jistém úsilí pochopil, co v nich autorka sděluje. Ideálního stavu ovšem dosaženo nebylo. Jako příklad bych uvedl vysvětlující proměnnou temperament, která se objevuje v kapitolkách 5.5. a 5.6. V metodice jsem o ní ale našel jedinou zmínku, v části věnované dotazníku, který vyplňovali majitelé koní. Do popisu statistických analýz se nedostala. To, že se v tabulce 5. místo temperamentu zřejmě objevuje povaha, velkoryse pomímám.

Kapitola Diskuse naopak prošla zásadní proměnou. Jedná se opravdu o diskusi, ve které se autorka pokusila zasadit své výsledky, byť rozsahem omezené, do širšího kontextu. Navíc se mi oproti Literární rešerši líbí její uspořádání, nemluvě o tom, že jsem se z ní i poučil, například o tom, jak se cíle šlechtění odráží v antipredačním chování domácích zvířat.

Závěrem mohu konstatovat, že podstatného zdokonalení nabyly obě kapitoly pracující s literárními zdroji – Úvod a Diskuse. Změny v Metodice a Výsledcích jsou spíše kosmetické, což je podle mě škoda. Celkově nicméně nemám pochybnosti o úspěšné obhajobě přepracované verze, neboť naplňuje, byť v různé míře, všechny požadavky na diplomovou práci kladené. Hodnotil bych ji ale nanejvýš (po úspěšné obhajobě) stupně velmi dobře.

Na závěr několik konkrétních otázek:

1. Rád bych od autorky slyšel souhrnné zhodnocení problematiky vrozeného vs. naučeného rozpoznávání predátorů na základě akustických podnětů.
2. Změny v Metodice jsou spíše kosmetické, někdy ale překvapí. V starší verzi byl jako jeden ze zdrojů akustického stimulu zmíněn americký pitbulteriér, zatímco v nové verzi se objevuje anglický bulteriér. Existuje pro tuto proměnu nějaké vysvětlení?
3. Proč byla v nahrávkách použita různá psí plemena? Nekomplikuje to zbytečně interpretaci výsledků?
4. V kapitole 5.4. píšete, že „dívání se po zvuku“ bylo vyhodnocována pouze ve fázi štěkot. Jak je tedy možné, že se v tabulce pět objevují u příslušného modelu jako průkazné proměnné fáze 1 a 3?
5. Pokud správně chápu tabulku 5, ve všech modelech obsahujících průkaznou vysvětlující proměnnou „fáze“ se liší fáze 2 od fází 1 a 3. Jak byste tento výsledek interpretovala?